

II

(Nelegislatīvi akti)

REGULAS

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2021/1847

(2021. gada 14. oktobris)

par likumiskas aizstājējlikmes izraudzīšanu konkrētām CHF LIBOR vērtībām

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1011 (2016. gada 8. jūnijs) par indeksiem, ko izmanto kā etalonus finanšu instrumentos un finanšu līgumos vai ieguldījumu fondu darbības rezultātu mērīšanai, un ar kuru groza Direktīvu 2008/48/EK, Direktīvu 2014/17/ES un Regulu (ES) Nr. 596/2014 ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 23.b panta 8. punktu,

tā kā:

- (1) Šveices franka Londonas starpbanku aizdevumu piedāvājuma likme (CHF LIBOR) ir viena no piecu LIBOR valūtu likmēm, kuru pārvalda Starpkontinentālās biržas etalonu administrācija (*Ice Benchmark Administration* jeb IBA). CHF LIBOR atspoguļo procentu likmi, ar kādu lielas, vadošas, starptautiski aktīvas bankas, kurām ir piekļuve nenodrošināta finansējuma vairumtirgum, var finansēt sevi šādā tirgū ar Šveices frankiem. IBA likmi aprēķina, pamatojoties uz datiem, kurus IBA iesniegusi banku grupa.
- (2) Apvienotās Karalistes finanšu uzraudzības iestāde ir paziņojusi, ka līdz 2021. gada beigām tiks pārtraukta konkrētu LIBOR etalonu, tostarp CHF LIBOR, sniegšana. Sniegšana tiks pārtraukta, jo ir bažas par to, vai konkrētas LIBOR vērtības adekvāti pārstāv pamatā esošo tirgus vai ekonomisko realitāti, kura atspoguļo nenodrošināta finansējuma vairumtirgu. Šo bažu pamatā ir tas, ka vairākums LIBOR grupas banku nevēlas turpināt sniegt datus attiecīgajām LIBOR vērtībām, par ko IBA 2021. gada 5. martā paziņoja savā ICE LIBOR atsauksmju paziņojumā par iespējamo sniegšanas pārtraukšanu (*Feedback Statement on Consultation on Potential Cessation*).
- (3) Agrāk vairākas Savienības bankas ir izmantojušas CHF LIBOR kā atsauces likmi daudzos vēl neatmaksātos privātklientu hipotekārajos kredītos, lielākajai daļai no kuriem termiņš beigsies pēc 2021. gada beigām. Saskaņā ar Komisijas rīkotajā sabiedriskajā apspriešanā saņemtajām atbildēm pašlaik Savienībā hipotekāro līgumu, kuros tiek izmantota atsauce uz CHF LIBOR, vērtība ir aptuveni 35 miljardi EUR. Lielākais skaits šo neatmaksāto līgumu ir Polijā, bet pārējie vēl neatmaksātie līgumi ir Austrijā, Slovēnijā, Nīderlandē un Francijā.
- (4) Vairākās viedokļu apmaiņās starp Komisiju un attiecīgajām valsts sektora iestādēm tika uzsvērts, ka CHF LIBOR sniegšanas pārtraukšana, iespējams, varētu radīt ļoti lielus traucējumus un ka, lai izvairītos no minētajiem traucējumiem, ir nepieciešams mazināt sekas, ko radītu to līgumu darbības izbeigšana, kuros izmantota atsauce uz CHF LIBOR. Komisija pienācīgi ņēma vērā sniegots faktus, lai novērtētu, vai Regulas (ES) 2016/1011 23.b pantā norādītie nosacījumi ir izpildīti, un lai līdz ar to konstatētu, vai Komisijai ir jārikojas.

⁽¹⁾ OV L 171, 29.6.2016., 1. lpp.

- (5) Polijas Valsts bankas 2021. gadā izdotajā Finanšu stabilitātes ziņojumā^(?) ir minēts, ka 2020. gada beigās Polijā vairāk nekā 410 000 mājsaimniecību bija ar CHF *LIBOR* saistīti hipotekārie kredīti ar dažādiem CHF *LIBOR* termiņiem. Tās veido aptuveni 20 % no Polijas kopējā hipotekāro kredītu portfeļa un saskaņā ar citiem attiecīgo iestāžu sniegtajiem datiem to kopējā vērtība ir aptuveni 100 miljardi PLN (aptuveni 22 miljardi EUR). Lielākā daļa no šiem hipotekārajiem kredītiem ir ilgtermiņa un tiks atmaksāti tikai pēc 2030. gada. Ziņojumā uzsvērti riski, ko radītu CHF *LIBOR* sniegšanas pārtraukšana, un nepieciešamība nodrošināt, ka Šveices frankos denominēti mājokļu kredītu līgumi tiek turpināti, lai izvairītos no šādu risku iestāšanās. Turklāt ziņojumā bija uzsvērts, ka šādu vienošanos turpmāku pastāvēšanu varētu apdraudēt tas, ka nav atkāpšanās noteikumu un tiesību aktu, ar kuriem CHF *LIBOR* etalonam tiktu noteikta aizstājējlikme. Polijas Finanšu ministrija Komisijai iesniedza līdzīgus datus.
- (6) Austrijā 2021. gada jūnijā uz CHF *LIBOR* atsaucās 50 000–60 000 Austrijas mājsaimniecībām izsniegto hipotekāro kredītu, kas apjoma ziņā atbilst 9,6 miljardiem euro un aptuveni 5,7 % no Austrijas kopējā mājsaimniecību parāda. Aptuveni 400 Austrijas banku savos hipotekāro kredītu portfeļos atsauca uz CHF *LIBOR*. Austrijas Valsts banka un Austrijas Finanšu tirgus iestāde iesniedza līdzīgus papilddatus Komisijai nosūtītajā vēstulē.
- (7) Slovēnijā 2020. gada 31. decembrī vairāk nekā 6 700 patēriņa kredītlīgumu ar kopējo vērtību vairāk nekā 300 miljoni EUR atsauca uz CHF *LIBOR*, un pēdējiem no šiem līgumiem termiņš beigsies 2043. gadā. Turklāt deviņās no piecpadsmit bankām ir pakļautas CHF *LIBOR*. Minētajās deviņās bankās to mājokļu kredītu daļa, kuri izmanto CHF *LIBOR*, salīdzinājumā ar visiem mājokļu kredītiem ir 6,34 % apmērā un CHF *LIBOR* hipotekāro kredītu daļa salīdzinājumā ar visiem hipotekārajiem kredītiem veido 7,13 %.
- (8) Tiek lēsts, ka Nīderlandē privātklientu hipotekārie kredīti aptuveni 500 miljonu EUR vērtībā atsauca uz CHF *LIBOR* un neietver atkāpšanās klauzulu.
- (9) Francijā reģionālajām bankām ir aptuveni 6 400 privātklientu līgumu, kuri atsauca uz CHF *LIBOR* un kuru termiņš iestājas pēc 2021. gada.
- (10) Regulā (ES) 2016/1011 ir noteikts, ka etalonu izmantotājiem ir jāizstrādā un jāuztur noturīgi rakstiski plāni, kuros izklāstītas darbības, ko tie veikt, ja etalons būtiski mainītos vai ja tiktu pārtraukta tā sniegšana, un, ja iespējams, attiecīgā gadījumā jāizraugās viens vai vairāki alternatīvi etaloni kā atkāpšanās iespējas attiecībā uz etalonu, kurš vairs netiktu publicēts. Līgumi, kuri atsauca uz CHF *LIBOR*, tika noslēgti ilgu laiku pirms varēja paredzēt CHF *LIBOR* sniegšanas pārtraukšanu un pirms sāka piemērot Regulu (ES) 2016/1011. Tāpēc minētajos līgumos nav iekļauti atkāpšanās noteikumi, kuros tiktu atrunāts gadījums, kad etalona administrators pēc konkrēta datuma vairs nevar publicēt līguma atsauci.
- (11) Pirms Šveices franka atsauces likmju Nacionālā darba grupa (Šveices NDG) bija tirgum sniegusi skaidrus ieteikumus, bija grūti identificēt piemērotu aizstājējlikmi CHF *LIBOR*, tāpēc arī pēc Regulas (ES) 2016/1011 piemērošanas datuma (2018. gada 1. janvāra) noslēgtajos līgumos nav nekādu atkāpšanās noteikumu vai nav piemērotu atkāpšanās noteikumu.
- (12) Ja nenotiks līgumu, kuri atsauca uz CHF *LIBOR*, pāreja uz minētā etalona izraudzīto aizstājējlikmi, vairākās dalībvalstīs pastāv nopietns līguma noteikumu izpildes neiespējamības risks. Tāpēc, izraugoties minēto aizstājējlikmi, būtu jānodrošina šādu risku, kuru iestāšanās varētu būtiski traucēt finanšu tirgu darbībai Savienībā, mazināšana.
- (13) Apvienotās Karalistes finanšu uzraudzības iestāde 2021. gada 5. martā paziņoja, ka nākotnē visas CHF *LIBOR* vērtības zaudēs reprezentativitāti un tiks pārtraukta to sniegšana. Šāds paziņojums ir iemesls Komisijai izmantot tās pilnvaras saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1011 23.b panta 8. punktu izraudzīties likumisku aizstājējlikmi CHF *LIBOR*.

(?) *Narodowy Bank Polski* (Polijas Valsts banka), Finanšu stabilitātes ziņojums, 2021. gada jūnijs, <https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>.

- (14) Komisijas rīkotās sabiedriskās apspriešanas rezultātā tika konstatēts, ka konkrētiem CHF *LIBOR* termiņiem ir svarīga loma hipotekārajos līgumos, jo īpaši 1 mēneša, 3 mēnešu, 6 mēnešu un 12 mēnešu termiņiem. Ja hipotekārajos līgumos, kuri atsaucas uz CHF *LIBOR*, trūks skaidras un nepārprotamas aizstājējlikmes, pieaugs juridiskā nenoteiktība, kura varētu novest līdz tiesvedībai un padarīt līgumu noteikumu izpildi neiespējamu. Tāpēc Komisijai būtu lietderīgi noteikt likumisku aizstājējlikmi četriem CHF *LIBOR* termiņiem, ko izmanto visos tajos līgumos un visos Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/65/ES⁽³⁾ definētajos finanšu instrumentos, tostarp, bet ne tikai, krājkontos, hipotekārajos kredītos un aizdevumos, tai skaitā patēriņa kredītlīgumos un aizdevumos mazajiem uzņēmumiem, kurus reglamentē kādas Savienības dalībvalsts tiesību akti un kuros nav nekādu atkāpšanās noteikumu vai nav piemērotu atkāpšanās noteikumu.
- (15) Šveices NDG 2017. gadā ieteica Šveices vidējo procentu likmi uz nakti (*SARON*), ko pārvaldīja *SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX)*, izmantot kā CHF *LIBOR* aizstājējlikmi⁽⁴⁾. Pēc tam, kad Šveices NDG 2020. gada septembrī bija atzinusi, ka nav iespējams izveidot uz nākotni vērstu termiņlikmi, kuras pamatā ir *SARON*, tā ieteica salikto *SARON* izmantot kā pamatu atkāpšanās likmei, lai naudas produktu gadījumā atsauktos uz CHF *LIBOR*. Tādēļ izraudzītā aizstājējlikme attiecīgajiem CHF *LIBOR* termiņiem vēsturiskajos skaidras naudas līgumos būtu jāaprēķina kā *SARON* saliktā likme.
- (16) Komisijas publiskās apspriešanās rezultāti ir apliecinājuši, ka likumiskajai aizstājējlikmei, kas atbilstīgi Šveices NDG ieteikumiem izraudzīta visām CHF *LIBOR* vērtībām, tiek pausts atbalsts, tostarp no visvairāk skarto dalībvalstu valsts sektora iestādēm. CHF *LIBOR* ir uz nākotni vērsta likme, proti, klients iepriekš zina procentus, kas maksājami par nākamo periodu, taču saliktā *SARON* ir retrospektīva likme. Tas nozīmē, ka procentu likme par noteiktu periodu ir zināma tikai minētā perioda beigās. Lai atvieglotu procentu likmes izmantošanu procentu likmes aprēķina perioda sākumā, iespējams risinājums varētu būt procentu likmi noteikt, pamatojoties uz novērošanas periodu, kas ir pirms procentu aprēķina perioda. Šveices NDG 2020. gada 29. septembrī ieteica gadījumos, kad procentu maksājumam jābūt zināmam procentu aprēķina perioda sākumā, izmantot salikto *SARON* saskaņā ar “*last reset*” metodoloģiju. Šādas metodoloģijas ietvaros procentu likme nākamajam periodam tiek noteikta, pamatojoties uz novēroto salikto procentu likmi iepriekšējā periodā, kas ir tikpat ilgs kā attiecīgais procentu aprēķina periods.
- (17) Saskaņā ar Šveices NDG 2021. gada 1. februāra ieteikumu, lietotājiem kā 1 mēneša CHF *LIBOR* aizstājējlikme būtu jāpieņem 1 mēneša *SARON* saliktā likme un kā 3 mēnešu CHF *LIBOR* aizstājējlikme būtu jāpieņem 3 mēnešu *SARON* saliktā likme, kas noteikta saskaņā ar *last reset* metodoloģiju, proti, saliktā *SARON* likme tiek aprēķināta, pamatojoties uz attiecīgi 1 mēneša un 3 mēnešu periodu tieši pirms procentu aprēķina perioda.
- (18) Euro bezriskas likmes darba grupa savā 2021. gada 11. maija ieteikumā norādīja, ka *last reset* metodoloģija attiecībā uz periodiem, kas ir ilgāki par trim mēnešiem, var radīt uzskaites un riska ierobežošanas problēmas, jo starp *IBOR* (uz nākotni vērsta likme) un *SARON* (retrospektīva likme) pastāv strukturālas atšķirības, kuras jo īpaši izpaužas ilgāku termiņu gadījumā. Kā alternatīvu metodoloģiju Šveices NDG 2021. gada 1. jūlijā ieteica izmantot *last recent* metodoloģiju ar 1 mēneša novērošanas periodu. Šādas metodoloģijas ietvaros procentu likme nākamajam periodam tiek noteikta, pamatojoties uz novēroto salikto procentu likmi iepriekšējā periodā, kas ir īsāks par attiecīgo procentu aprēķina periodu. Ņemot vērā Euro bezriskas likmes darba grupas ieteikumus un lai attiecībā uz katru termiņu pēc iespējas minimāli attālinātos no sākotnējā atsauces perioda, tika uzskatīts, ka 3 mēnešu *SARON* saliktā likme ir piemērotāka par 1 mēneša *SARON* salikto likmi, lai aizstātu 3 mēnešu un ilgāka termiņa CHF *LIBOR*. Tāpēc tiek uzskatīts, ka ir lietderīgi 1 mēneša *SARON* un 3 mēnešu *SARON* saliktās likmes izmantot kā aizstājējlikmes attiecīgi 1 mēneša CHF *LIBOR* un 3 mēnešu CHF *LIBOR*, un 3 mēnešu *SARON* salikto likmi izmantot kā aizstājējlikmi arī 6 un 12 mēnešu CHF *LIBOR*.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

⁽⁴⁾ *SARON* publicē tās administratora attiecīgajā tīmekļa lapā: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) CHF *LIBOR* un *SARON* saliktās likmes vērtība atšķiras. Lai atspoguļotu šādu atšķirību un samazinātu aizstāšanas radīto ekonomisko ietekmi, *SARON* saliktajai likmei būtu jāpieskaita fiksētā starpības korekcija attiecībā uz katru CHF *LIBOR* termiņu, ko tā aizstāj.
- (20) Komisijas rīkotajā sabiedriskajā apspriešanā tika apstiprināts, ka ir lietderīgi aprēķināt fiksēto starpības korekciju, pamatojoties uz vēsturisko vidējo starpību starp Šveices franka *LIBOR* un attiecīgo *SARON* salikto likmi par piecu gadu retrospektīvo periodu līdz 2021. gada 5. martam.
- (21) Tāpēc būtu lietderīgi, ja likmes, ko Komisija izraudzījusies, lai aizstātu attiecīgos CHF *LIBOR* termiņus, atbilstu *SARON* saliktajai likmei, kam pieskaitīta attiecīgā starpības korekcija, kura publicēta katram attiecīgajam saliktās *SARON* termiņam (1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēneši).
- (22) Saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1011 23.b panta 3. punktu CHF *LIBOR* aizstājējlikme visos tajos līgumos un visos Direktīvā 2014/65/ES definētajos finanšu instrumentos, kuros nav nekādu atkāpšanās noteikumu vai nav piemērotu atkāpšanās noteikumu, uz likuma pamata aizstāj visas atsauces uz minēto etalonu. Tāpēc šī aizstājējlikme neietekmē līgumus, kuri ir veiksmīgi noslēgti no jauna, lai ņemtu vērā CHF *LIBOR* sniegšanas pārtraukšanu, kā paredzēts Regulas (ES) 2016/1011 23.b panta 11. punktā.
- (23) Ņemot vērā to, ka *LIBOR* no 2022. gada 1. janvāra vairs netiks publicēta, izraudzītajām likmēm no minētā datuma būtu jāaizstāj atsauces uz CHF *LIBOR*.
- (24) Apvienotās Karalistes finanšu uzraudzības iestāde, kas uzrauga CHF *LIBOR* administratoru, Šveices Valsts centrālā banka, kura veic Šveices NDG sekretariāta funkciju, un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI) sniedza savu atzinumu par šo regulu.
- (25) Šajā regulā noteiktie pasākumi ir saskaņā ar Eiropas Vērtspapīru komitejas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

CHF *LIBOR* aizstāšana

1. Turpmāk norādītās likmes ir izraudzītas kā CHF *LIBOR* aizstājējlikmes atsauces uz CHF *LIBOR* visos līgumos un visos Regulā (ES) 2014/65 definētajos finanšu instrumentos:
  - a) 1 mēneša CHF *LIBOR* aizstāj ar 1 mēneša *SARON* salikto likmi, kas novērota 1 mēneša periodā pirms procentu aprēķina perioda;
  - b) 3 mēnešu CHF *LIBOR* aizstāj ar 3 mēnešu *SARON* salikto likmi, kas novērota 3 mēnešu periodā pirms procentu aprēķina perioda;
  - c) 6 mēnešu CHF *LIBOR* aizstāj ar 3 mēnešu *SARON* salikto likmi, kas novērota 3 mēnešu periodā pirms procentu aprēķina perioda;
  - d) 12 mēnešu CHF *LIBOR* aizstāj ar 3 mēnešu *SARON* salikto likmi, kas novērota 3 mēnešu periodā pirms procentu aprēķina perioda.
2. Fiksēto starpības korekciju pieskaita saskaņā ar 1. punktu izraudzītajām aizstājējlikmēm. Minētā fiksētā starpības korekcija ir līdzvērtīga starpībai, kas publicēta par katru attiecīgo termiņu un aprēķināta 2021. gada 5. martā kā vēsturiskā vidējā starpība starp attiecīgo CHF *LIBOR* un attiecīgo *SARON* salikto likmi par piecu gadu retrospektīvo periodu katram konkrētajam periodam.

3. CHF LIBOR aizstājējlikmes izraugās saskaņā ar šādu tabulu:

LIBOR	TERMIŅŠ	Aizstājējlikme	Starpības korekcijas vērtība (%)
CHF	1M	1 mēneša SARON saliktā likme (SAR1MC) ISIN CH0477123886	- 0,0571
CHF	3M	3 mēnešu SARON saliktā likme (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6M	3 mēnešu SARON saliktā likme (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12M	3 mēnešu SARON saliktā likme (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

2. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šo regulu piemēro no 2022. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 14. oktobrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN